

SZAVALÓ-KAR

Tizenhárom*

Ábrányi Emil költeménye után.

(Bánatosan, visszafojtott keserőséggel, a végén visszatartva és sejtetően.)

- I. Szóló: Ősz volt...
- II. Szóló: Október...
- III. Szóló: Ámde akkor tőlünk
- III. Korábban elszállt a vándormadár.***
- I. Szóló: Elfogyadt minden.***
- II. Szóló: Temető volt minden.***
- III. Szóló: Vértől piroslott*
- III. a sötét határ.***
- III. Szóló: A méla erdőn harkály koppanása
- III. Szóló: Ugy hangzott.***
- III. mint koporsó-szögezés.*****
- II. Szóló: Vagy tán szekercék csattogása volt az?***
- III. Szóló: Jelentve, — hogy kilenc bitófa kész?*****
- (Hosszabb szünet.)
- III. S kihozták őket** egy bus* őszi reggel.***
- I. Szóló: Milyen látvány volt,***
- I. édes Istenem!***
- II. Szóló: Külön harcoltak husz csatában!***
- II. És most*
- II. Találkoztak mind***
- II.+III. a vesztőhelyen...*****
- III. Gyászolt az ég***
- II. Sirtál Te is, Teremtőm,*
- II. Szóló: Bár úgy végzéd,
- III. Szóló: hogy így haljanak ők!*****
- II. Szóló: S a néma csöndben***
- I. Szóló: (visszafojtva) még egyszer***
- III. Szóló: utolszór,***
- II.+III. Szóló: Egymás szemébe néztek a dicsők!*****

(SZÜNET.)

- II. Szóló: Mikor a nap kelt,***
- III. akkor áldozott le
- III. Szóló: Tizenhárom nap!***
- I. Lassan fölpirult

* Mivel a szavalókar betanításához kellő idő szükséges, azért közzöljük augusztusi számunkban, hogy sikeresen betanítható legyen.

- II. Szóló: A nagy,*
 II. tüzes gömb*****
 III. Szóló: (keserűn) s a magyar vitézség
 II. Tizenhárom napja
 II.+III. éjbe hullt*****
 II. Szóló: Orozva jöttél***
 III. Szóló: s megfojtottad őket
 III. Tolvaj halál! (ff)
 II. Szóló: Nem merted nyílt csatán!*****
 I. Ó** ennyi hős!**
 II. mióta a világ áll,*
 III. Szóló: Egyszerre nem halt meg
 II.+III. soha tán!*****

(Hosszabb szünet.)

- II. Szóló: Nem voltak ők
 I. Szóló: könnyelmű ifju népek,
 I. Kiket rajongás vak hévvel ragad.***
 II. Szóló: Mind férfi,
 II. mind hős,**
 I. Szóló: mind szép,*
 I. tiszta lélek!
 III Szóló: S úgy haltak,***
 II.+III. mint a rablógyilkosok!*****

(SZÜNET.)

- II. Szóló Kí volt náluknál
 II. tiszteletreméltóbb?***
 III. Szóló: És kik szenvedtek
 III. aljasabb halált?****
 II. De zord bakóik rosszul számítottak,
 III. Mert a gyalázat*
 I.+II. fönségükre vált!****
 II. Mert FÖLTAMADTAK ŐK IS!**
 III. MINT A NEMZET!
 III. Szóló: Melyért meghaltak!
 I. S most látatlanul
 II. Itt élnek köztünk***
 III. intő mesterekként,***
 I. Kiktől a szív
 II. nagy dolgokat tanul,
 III. Szóló: Ha csüggedünk,***
 III. ha meglep a kisértés,
 II. Hogy lanyhán védjük
 II.+III. jussunk igazát!***
 II. E gyászos korban megtanítanak arra:***
 II.+III. Hogyan szeressük
 I.+II.+III. bátran a hazát!

(SZÜNETHET.)

- II. Szóló: VIGYAZZATOK!!
- II. Ha megtartott az Isten,
I. És biztatóbb jövődő int felénk,
II. Nem érdemelnénk egy napot se többet,
III. Ha egyszer őket
I.+II.+III. elfelejtenénk!***
- I. Szóló: Mert bármily szép
I. a kegy pompája,
II. Szóló: Még szebb a könny***
III. Szóló: Még szebb a könny***
III. mit értük könnyezünk!****
- II. ŐK HIVEK VOLTAK SIRIG A HAZAHOZ!
III. Hozzájuk hát mi is hűk leszünk!
I.+II.+III. Hűk leszünk! (ff)
- II. Szóló: Mig szívünknek lesz egy
II.+III. dobbanása,***
- I. Mig koszorut bír fenni
I.+II. a kezünk,***
- II. Mig a szabadság szebb a
III. szolgál-láncnál,
I.+II. Mig egy könnyünk lesz:*****
- I.+II.+III. (mf) EMLÉKEZÜNK*****
I.+II.+III. (halkan, elhalón) emlékezünk.

Lapunk egyik számában már közöltük a szavaló-kar összeállításának s a kiválasztott költemény betanításának módjait. Azok kedvéért, akiknek esetleg ez elkerülte volna figyelmét, újból szóvá tesszük e helyen is.

A legelső és talán egyik legfontosabb dolog a szavalókar tagjainak helyes összeválogatása. Az összeválogatás mindig attól függ, hogy milyen anyag áll rendelkezésünkre. Összeállítható teljesen tanulókból, teljesen felnőttekből, vegyesen tanulókból és felnőttekből, csak fiukból, vegyesen, fiukból és leányokból. A lényeges az, hogy kizárólag csak tiszta, csengő hangú tagokat vegyünk be a karba, az viszont nem baj, ha nincsen zenei hallásuk, mivel a szavalókar — mint azt már neve is mondja: szaval, és nem énekel. A tagokat azután három csoportba osztjuk: magashanguak-, közép- és mélyhanguak csoportjára. Ennek minden összeállítási szavaló-karban meg kell lenni. A magas hangúak szólama lesz az I. kar (a szavaló-karnál ezt csak így jelezzük: I), a középhanuaké a II. kar (II.), a mélyhanguaké a III. kar (jele: III.) Minden szólamból kiválasztunk egy vagy két (ahogy a szükség kívánja) szóló-tagot, akinek a szólamban a legcsengőbb hangja és legtisztább kiejtése van. Ezek lesznek a szólók, jelük = I. Szóló, II. Szóló és III. Szóló.

A betanításnál vigyázzunk, hogy akár külön-külön beszélnek az egyes szólamok, akár együttesen, mindig a saját megszokott hangmagasságukon mondják (szavalják) mondanivalóikat. A betanítást a szöveg pontos és alapos megtanulásával kezdjük. Mindenkinek tudnia kell az egész költeményt. Azután olvasás-próbákat tartunk egyes szólamokkal külön-külön. Majd a Szólókat próbáljuk a szólamok között s végül az összes szólamokkal és szólókkal tartunk próbákat.

A szólamok betanításánál vigyázzunk arra, hogy mindaddig olvasó próba legyen, amíg a megtanulandó szöveg hangsúlyozva nem megy. Csak amikor már ezzel rendben vagyunk az egyes szólamok keretében, akkor térjünk rá a Szólók, majd az összpróbákra.

A szavaló-kar felállítása a következő: a vezető szemben áll a karral. (Lehetőleg olyan magasan, hogy mindenki jól láthassa intéseit.) Az I. szólam (I. kar) áll a középben, a vezetővel szemben. Ettől jobbra, vagyis a vezető balkeze felől áll a II. szólam (II. kar), míg az I. szólamtól balra, a vezetőnek jobb keze felől áll a III. szólam (III. kar.) A Szólók az egyes szólamok közepén, az első sorban állanak fel. A szavaló-kar felállítása tehát a következő:

I. Szólam	II. Szólam	III. szólam
(magas hangyak)	(közép hangyak)	(mélyhangyak)
Vezető		
(Arccal a szavaló-kar felé)		

Közönség.

Az egyes szólamok a közönség felé fordulnak arccal.

Meg kell még emlékeznünk a szavaló-karban használatos jelzésekről. Ezek a következők: A rendesen szedett szavak = a rendes beszéd hangján mondandók.

A vastag betűvel szedett szavak: nyomatékosak (hangsúlyos szavak.)

A NAGY BETŰVEL IROTT SZAVAK = erősen kiemelt, lassabb ütemben kimondott szavak, melyeket rendszerint több szólam mond egyszerre.

A dinamika (hangsúlyozás) jelzésére a zenében használatos jelek vannak: így pp = pianissimo (igen halkan), p = piano (halkan), mf = mezzoforte (félig erősen), f = forte (erősen), ff = fortissimo (igen erősen) és fff = fortetfortissimo (legerősebben).

költemény címét és íróját az I. Szóló mondja.

